ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ

ΤΟ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

ΛΟΓΧΗ

Γεώργιος Σπ. Μερκούρης

ΤΟ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

ΑΘΗΝΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Προτάσεις που έρχονται από το παρελθόν, συχνά μεταφέρονται αλλοιωμένες ή παραβλέπονται. Φωνές που κάποτε κυριαρχούσαν, σήμερα λοιδορούνται. Μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο, είναι σημαντικό να ανατρέχουμε στις πρωτότυπες πηγές και να αντλούμε ψήγματα της αλήθειας, χωρίς αλλοιώσεις. Όχι μόνο για λόγους ιστορικής συνέπειας, μα και για να έχουμε στην διάθεσή μας την δύναμη να βλέπουμε τα πράγματα όπως ακριβώς είναι, να μπορούμε να κάνουμε συγκρίσεις, επιδιώκοντας πάντα το βέλτιστο.

Έτσι λοιπόν, στο ευσύνοπτο αυτό έργο, οι εκδόσεις Λόγχη παρουσιάζουν όχι μονάχα ένα ιστορικό ντοκουμέντο, μια ιστορική παράθεση παρελθοντικών γεγονότων, αλλά και μια εναλλακτική πρόταση διοικητικής και οικονομικής οργάνωσης.

Στις σελίδες που ακολουθούν, ο αναγνώστης θα βρεθεί μπροστά στις βασικότερες έννοιες που συνιστούν την πολιτική κατεύθυνση των σύγχρονων κρατών και θα εξοικειωθεί με μια κριτική επάνω στα πράγματα, στην οποία σίγουρα δεν είναι συνηθισμένος.

Οι πολιτικές σκοπιμότητες που προέρχονται από την πολιτική ισχύ συγκεκριμένων τάσεων, παραγκώνισαν και αλλοίωσαν εναλλακτικές προτάσεις οι οποίες όταν εφαρμόστηκαν, παρουσιάστηκαν λειτουργικώς άψογες και έθεσαν τους λαούς υπό πειθαρχημένη δραστηριότητα.

Παρατίθενται στο μικρό αυτό βιβλίο όπως θα διαπιστώσει ο αναγνώστης, μια κριτική του κομμουνιστικού και του φιλελεύθερου συστήματος οργάνωσης, καθώς και μια υπό διαφορετική οπτική, παράθεση των εννοιών του κράτους και της συντεχνιακής δομής του. Η θέση του ατόμου μέσα στο σύνολο και οι δυνατότητες για ευτυχή ζωή ενδιαφέρουν τον συγγραφέα και τίθενται σε προτεραιότητα.

Ποιες είναι οι διαφορές των συστημάτων; Ποια η ιστορική προέλευση καθενός από αυτά; Πώς καθίστανται επιτυχή ή ανεπιτυχή μέσω των μεθόδων που χρησιμοποιούν; Σε τέτοιου είδους ερωτήματα δίνονται απαντήσεις και συντηρείται ο γόνιμος διάλογος.

Οι υλιστικές θεωρίες είναι ατομοκεντρικές, τοποθετούν το άτομο και την ευημερία του σε προτεραιότητα, θεω-

ρούν την κοινότητα σαν το άθροισμα ατομικοτήτων με αντικρουόμενα συμφέροντα και προσπαθούν αυτά να τα συμφιλιώσουν. Στον αντίποδα βρίσκονται οι θεωρίες περί οργανικότητας, όπου η κοινότητα παρουσιάζεται ως ζωντανός οργανισμός και κάθε άτομο μέσα σε αυτήν αλληλεπιδρά έχοντας τον δικό του ρόλο που δίνει μορφή στο σύνολο.

Ο ατομισμός κατάφερε να επικρατήσει και να καταστεί ο κύριος παράγοντας που ρυθμίζει την ζωή των κοινωνιών. Η οικονομία υπό το εθνικιστικό πρίσμα προβάλλεται ως μέσο και ο οικονομισμός και ο υλισμός παραμένουν στο περιθώριο ως νοσηρές εκδηλώσεις. Η οικονομία βασίζεται στην εργασία και στην οργανωμένη συνεργασία των τάξεων και των εργασιακών κλάδων, ενώ ο παρασιτισμός και το αυτονομημένο κεφάλαιο περιστέλλονται.

Σημαντικός είναι ο ρόλος του Κράτους σαν εκφραστής της βούλησης του κοινωνικού σώματος και ανώτατος ρυθμιστής των δικαϊκών μέσων που οριοθετούν την ανθρώπινη δράση. Απέναντι στο κράτος και την εκτελεστική εξουσία τοποθετούνται οι συντεχνίες των εργαζομένων και δια των εκπροσώπων τους, επιτυγχάνεται η καλύτερη λειτουργία του συνδικαλισμού, ενός συνδικαλισμού υγιούς, που ενώνει και όχι που διαιρεί τον λαό. Στο βιβλίο αναπτύσσεται λεπτομερώς ο τρόπος με τον οποίο διαρθρώνεται το συντεχνιακό κράτος, οι μέθοδοι

που ακολουθούνται και οι σκοποί που ορίζονται σαν πιο άμεσοι και επιτακτικοί για την ζωή του κράτους.

Το κράτος διασφαλίζει την απόλυτη ενότητα, αποτελεί ένα ηθικοπλαστικό μέσο, ένα στοιχείο κοινωνικής συνοχής, και μέσω της εργασίας, της δημιουργικότητας, προάγεται η ευημερία. Η εργασία είναι λοιπόν καθήκον και το δικαίωμα της ιδιοκτησίας δεν είναι απεριόριστο, καθώς και εκείνο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Απέναντι στην κεφαλαιοκρατία από την μία και στον ισοπεδωτικό εξισωτισμό από την άλλη τίθεται το κορπορατιβιστικό κράτος. Στόχος είναι η αρμονία και η ενότητα και όχι ο διαλυτικός ανταγωνισμός και η διαίρεση. Εργάτες και εργοδότες βρίσκονται κάτω από σύμπνοια για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Έτσι η συλλογική οργάνωση υπό την μορφή των συνδικάτων εμφανίζεται σαν ένα πρωτοποριακός, καινοτόμος και ρηξικέλευθος θεσμός.

Ο σύγχρονος τρόπος ζωής δεν αφήνει το περιθώριο να αναπτυχθεί οποιοδήποτε αντιπαράδειγμα κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης. Το αποτέλεσμα είναι πολλά κράτη να έρχονται συχνά σε αδιέξοδα που είναι δύσκολο να ξεπεραστούν και μεγάλο μέρος των λαών να βρίσκεται σε δεινή θέση. Παραπλεύρως, μια οικονομική ολιγαρχία συνεχίζει να διογκώνεται εις βάρος των κατώτερων στρωμάτων, κάτι το οποίο υπάρχει διαρκώς χωρίς κανένας να δύναται να το αντιμετωπίσει. Οι πολίτες

μοιάζουν εγκλωβισμένοι ανάμεσα σε πανίσχυρα οικονομικά συμφέροντα που υπερβαίνουν τους θεσμούς και ποδοπατούν το δίκαιο.

Σήμερα που ο φιλελευθερισμός και ο καπιταλισμός «παίζουν δίχως αντίπαλο», σήμερα που οποιαδήποτε άλλη φωνή καθίσταται γραφική ή φιμώνεται, είναι χρήσιμο οι ιδέες να μπορούν να διακινούνται ελεύθερα και σε τέτοιο πλαίσιο να πραγματοποιούνται οι πολιτικές και κοινωνικές ζυμώσεις. Ώστε κάποια στιγμή η κοινωνική αδικία να αποτελεί παρελθόν.

Είναι σαφές ότι τα θέματα όπως αυτό δεν εξαντλούνται μέσα σε λίγες γραμμές ή σε κάποιες σελίδες. Ωστόσο, ακόμα ένα συνοπτικό και εύχρηστο εγχειρίδιο είναι στην διάθεσή μας, προκειμένου να συνεχίσουμε ένα εποικοδομητικό αντίκρισμα της ιστορίας και του μέλλοντος. Για να σταματήσει το μίσος και η αδικία να επισκιάζει τις αγαθές προθέσεις και τις ριζοσπαστικές ιδέες.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Το θέμα της ημετέρας γραφής ουδέ νέον, ουδέ άγνωστον εις επιστημονικούς κύκλους τυγχάνει. Δια τούτο δεν αξιούμεν ουδέ την πρωτοτυπίαν, ουδέ την απόλυτον αποκλειστικότητα των εν αύτη αναπτυσσομένων ιδεών. Αποβλέπομεν απλώς, λόγω εξαιρετικής επικαιρότητος, εις την ευρυτέραν διάδοσιν και εκλαΐκευσιν του επιστημονικού δογματισμού, εξ ου απέρρευσεν η διαμόρφωσις συγχρόνου διοικητικού συστήματος, το του Κορποratιβισμου και εκ τούτου του Συντεχνιακού Κράτους, βασιζόμενου επί της δημο-σιονομικής και οικονομικής πραγματικότητος. Ως τοιούτον καθημερινώς κατακτά έδαφος παρά τοις ιθύνουσι τας τύχας των Κρατών και αποβαίνει Ιδεολογία προσφιλής των εργαζομένων τάξεων.

Οι λαοί έχοντες εξ εντστίκτου ανεπτυγμένον το πο-

λιτικόν αισθητήριον, εφ' όσον άμεσον αποτέλεσμα της πολιτικής είνε η οικονομία, ήτοι αι βιωτικαι συνθήκαι, υφ' ας τα άτομα μιας χώρας διατελούσι. Εξ αισθήματος αυτοσυντηρήσεως, καθίστανται οι καλλίτεροι δεκται των ιδεολογικών κυμάτων τα οποία φέρουσι μέχρις αυτών συν τοις άλλοις και το άσμα μιας καλλιτέρας αύριον.

Αι αγνότεραι και αι ωραιότεραι ιδεολογίαι εάν δεν εμφανίζουν καταφανώς την επαγγελίαν της εξυπηρετήσεως της ατομικής, παραλλήλως προς την γενικωτέραν ευπραγίαν, δεν δυεισδύουν εις τας μάζας και δεν καθίστανται ευκόλως πίστις αυτών.

Εις την εποχήν μας μάλιστα καθ' ην ο υλισμός κατέλαβε εν τη ψυχή των ατόμων προέχουσαν θέσιν, ο υποκειμενικός και κατ' επέκτασι ο ομαδικός εγωισμός, έχει αναπτυχθή εις τοιούτον σημείον ώστε να κυρίαρχη ούτος πάσης άλλης ηθικής αρχής και να προτάσση αυτής, το πρωτόγονον συναίσθημα της αυτοσυντηρήσεως, εξ ου και «Πολιτική του Στομάχου» είθισται ν' αποκαλείται από τους εργαζομένους.

Ο 19ος αιών, αιών της απελευθερώσεως των λαών εκ της Φεουδαρχικής δεσποτείας, αιών κατ' εξοχήν της αναπτύξεως της ιδέας της ελευθερίας του ατόμου και του άκρατου φιλελευθερισμού, διέπλασεν νοοτροπίαν ατομικιστικήν, ήτις εάν δεν συνεκρατεϊτο, εκ της καλυτέρας εξυπηρετήσεως των καθ' έκαστα συμφερόντων, δια της κοινότητος, θά είχε αυτόχρημα και όχι μόνον η-

θικώς, διαλύσει την Οίκογένειαν, την Κοινωνίαν και το Κράτος.

Έναντι της ατομικιστικής αυτής τάσεως και της απειλουμένης αποσυνθέσεως ανορθώθη εκ της ανάγκης πλέον των πραγμάτων, η κοινωνική συνείδησις και αντιτάσσει κατά των χιμαιρών των αριστεροτήτων, την αλήθειαν της πραγματικής ευημερίας, την οποίαν υπόσχεται, βασίζει και κατοχυρώνει επί της συντονισμένης εργασίας και της κοινωνικής αλληλεγγύης, τας οποίας επιτυγχάνει δια της οργανώσεως των παραγωγικών τάξεων. Εθνική Ενότης, Οργάνωσις, Πειθαρχία και Δικαιοσύνη. Ιδού τι σημαίνει Συντεχνιακόν Κράτος.

Τοιαύτας έχον αρχάς και επιδιώξεις το Συντεχνιακόν Κράτος κατ' ανάγκην κηρύσσεται εναντίον του ατομικισμού, του κεφαλαιοκρατισμού και του κομμουνισμού.

Είναι η τελειότερα έκφρασις της λελογισμένης κοινωνικής αμύνης της απορρεούσης εξ οικονομικών και πολιτικών επιτακτικών αναγκών, τας οποίας εδημιούργησεν η κατάχρησις του φιλελευθερισμού και αι μεταπολεμικαί συνθήκαι.

Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ

Το Συντεχνιακόν Κράτος είνε μία εκ των μεγίστων πραγματοποιήσεων του Φασισμού. Εκ τούτου όμως δεν προκείπτει ότι η εφαρμογή αυτού υπό άλλων Κρατών είνε απομίμησις του Φασισμού, κατά τον ίδιον λογικόν συλλογισμόν, κατά τον οποίον η επί μίαν εκατονταετίαν επιβολή του κοινοβουλευτισμού, σχεδόν υφ' όλων των Κρατών της οικουμένης δεν είνε δυνατόν να εκληφθή ως επανάληψις της Γαλλικής επαναστάσεως.

Ο Φασισμός έχει δύο στάδια σαφώς αφιστάμενα αλλήλων. Την Επανάστασιν, λήξασαν με την κατάληψιν της εξουσίας και τας Πραγματοποιήσεις αυτού ως Καθεστώτος.

Αι μεγάλαι επαναστάσεις γεννώνται εξ αντιδράσεως των λαών εναντίον καθεστυκείας τάξεως και αποσκοπούσι την κατάλυσιν καταστάσεως μη ανεκτής υπό

των μεγάλων μαζών. Είνε συνήθως, έκσπασμα οικονομικών καταπιέσεων και αποβλέπουσιν εις την βελτίωσιν των βιωτικών συνθηκών. Μόνον όταν επιτύχωσι της καταλυτικής αυτών προσπάθειας και κατόπιν πολλών φάσεων διαμορφούνται εις δημιουργικά καθεστώτα.

Όπως η Γαλλική επανάστασις μετά μυρίας διακυμάνσεις και περιπέτειας κατέληξεν εις την θέσπισιν δικαίου, το οποίον λόγω της ανθρωπιστικής του εκτάσεως και της καθιερώσεως νέων ιδεωδών και οικονομικών δικαιωμάτων προσηρμοσμένων εις τας τότε απαιτήσεις, υπερεπήδησεν τα όρια της Γαλλίας και διεχύθη ανά την υφήλιον, ούτω και το διαμορφωθέν υπό του Φασισμού Συντεχνιακόν Κράτος, έχον υπέρ αυτού, τ' ότι εδράζεται επί συγχρόνων οικονομικών επιταγών, εξήλθεν εκ των τειχών της Ρώμης και εξαπλούται ανά τον κόσμον, λαμβάνον οσημέραι διεθνή μορφήν. Ουδέν φράγμα οσονδήποτε και αν βασίζεται επί των ογκολίθων, των συνηθειών, των προκαταλήψεων και των προσωπικών φιλοδοξιών δύναται ν' ανθέξη εις την πλημμυρίδα νέας τάξεως πραγμάτων εξυπηρετικής του συνόλου.

ΚΑΤΕΣΤΗ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ

Ανεξαρτήτως όμως τούτων το νέον Διοικητικόν σύστημα προέρχεται εκ παλαιοτάτου μεσαιωνικού θε-

σμού, του των Συντεχνιών. Ο Συνδικαλισμός υφίσταται ήδη από δύο και πλέον αιώνων. Έγεννήθη εκ της ανάγκης των διαφόρων μικροαστικών τάξεων, της εργασίας και του επαγγέλματος, προς προάσπισιν και άμυναν αυτών κατά των κεφαλαιοκρατικών μεθόδων και της ολιγαρχίας του πλούτου. Εν τη εξελίξει του εστράφη εν πολλοίς και κατά του Κράτους ως ευνοούντος τας πλουτοκρατικάς τάξεις. Εκ της συγκρούσεως των συμφερόντων του Κεφαλαίου και της Εργασίας προέκυψεν η πάλη των τάξεων και η αφόρητος διασπαστική κατάστασις, ήτις πυνόησεν τον βίαιον σοσιαλισμόν και τον κομμουνισμόν.

Προπολεμικώς τα Κράτη δεν ηθέλησαν να κατανοήσωσι επαρκώς την δύναμιν των εργαζομένων βραχιόνων και της παραγωγικής διανοίας.

Απορροφημένα από αγόνους Κοινοβουλευτικάς και κομματικάς διαμάχας, άφιναν μίαν ωρισμένην τάξιν να καρπούται τον ιδρώτα του εργαζομένου λαού και να πλουτίζη εις βάρος αυτού. Αλλά η ανισότης αύτη δεν ενετοπίζετο εντός των Κρατικών συνόρων. Η κεφαλαιοκρατική βουλιμία είχε και εκτός των ορίων των Κρατών των μεγάλων βιομηχανιών, απλώσει τους πλοκάμους της επί ολοκλήρων Κρατών, τα οποία ως εκ της εδαφικής και πλουτολογικής διαμορφώσεως αυτών περιωρίζοντο εις γεωργικήν μόνον παραγωγήν. Με αναλογίαν καταπληκτικώς μειονεκτικήν δια τα γεωργι-

κής παραγωγής Κράτη, τα Ευρωπαϊκά βιομηχανικά Καρτέλ αντήλλασσον τα προϊόντα αυτών συσωρεύοντα εν αυτοίς το χρήμα και τον μόχθον ολοκλήρων λαών.

Καίτοι ο πόλεμος ύπήρξεν καρπός της οξείας επικρατήσεως του υλικού πλούτου, παρά επανάστασις των Εθνικών ιδεωδών και των κοινωνικών δικαίων, εν τούτοις μετ' αυτόν όχι μόνον αι κοινωνίαι, αλλά και τα μέχρι της εποχής εκείνης βιομηχανικώς υποτελή Κράτη επεδίωξαν την χειραφέτησιν αυτών και εβάδισαν πλέον σταθερώς προς τον Οικονομικόν Εθνικισμόν.

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΑΙ ΟΥΤΟΠΙΑΙ

Εκ της παταγώδους αποτυχίας του Κοινοβουλευτισμού, ο οποίος τοσαύτην ανεπάρκειαν επέδειξε κατά τον πόλεμον, ώστε παντού να έχη de facto ατονίση και μετά την αφύπνησιν, την οποίαν εκ των μεγάλων θυσιών είχον αισθανθή οι λαοί, ενομίσθη ότι δια της ανατροπής πασών των εκ της πρωτοβουλίας του ατόμου και του κεφαλαίου δημιουργηθεισών δημοσιονομικών σχέσεων, ήτοι δια της αυτόχρημα καταργήσεως πάσης μέχρι της στιγμής εκείνης υπαρκτής ενοχικής σχέσεως, και της εκ ταύτης ολοσχερούς ισοπεδώσεως πάσης φύσεως νομικής και ηθικής αρχής, θα καθίστατο δυνατή η εκ βάθρων και επί νέων θεμελίων ανοικοδόμησις νέας κοινω-

νίας. Το πυρ και ο σίδηρος, ως μέσα, η καταστροφή του παντός, ο σκοπός, ο επίγειος παράδεισος η επαγγελία!

Αποτέλεσμα μηδέν. Μάτην μετά τον Κατακλυσμόν αναμένεται η αιθρία. Η κομμουνιστική ιδεολογία επέτυχεν την ίσοπέδωσιν του παντός αλλ' απέτυχεν οικτρώς εις την ανοικοδόμησιν. Και τούτο διότι επέτυχε την ισοπέδωσιν αψύχων ή υλικών οργανισμών ουχί όμως και την εξάλειψιν αιωνίων παραδόσεων, εθίμων και κοινωνικών δεσμών, οίτινες αφ' ότου ο άνθρωπος μετεβλήθη εις κοινωνικόν ον ενεσφηνώθησαν εν τη ψυχή αυτού και απετέλεσαν δευτέραν φύσιν.

Και ενώ δεν απέλιπεν από τον κομμουνισμόν ούτε η ιδεολογία, ούτε η οργάνωσις, απαραίτητα στοιχεία πάσης δημιουργίας, απέτυχεν εις την προσπάθειαν της διαπλάσεως του επιγείου παραδείσου, διότι αφήρεσεν από τα άτομα πάσαν πρωτοβουλίαν, πάσαν άμιλλαν, πάσαν πρόοδον. Ηθέλησε να κατάλυση τας μακράς και ισχυράς παραδόσεις, αίτινες όλαι ομού συν την ομιλούμενη υπό των λαών γλώσση αποτελούσι τον ακατάλυτον συνεκτικόν κρίκον, το Έθνος. Και λέγει ο Κάρολος Μπενσά: «Μπα, ηθελήσατε ν' αποκόψητε το άτομον από όλους τους δεσμούς, οι οποίοι το συνείχον. Το απεμονώσατε. Δεν ηθελήσατε περί αυτό ούτε την παραμικράν αντίστασιν, ούτε το ελάχιστον αντίβαρον. Τι χίμαιρα! θέλετε να διαπλάσσητε την διάρκειαν δια της ασταθείας, την τάξιν δια της αταξίας, το συνεχές δια

του αρύθμου, του οριστικού δια του ρευστού».

Με τους επιγραμματικούς αυτούς λόγους κλείομεν την παρένθεσιν περί της κομμουνιστικής προσπάθειας. Και μία έπι πλέον λέξις περιττεύει. Η ουτοπία άλλως τε της εφαρμογής του αμιγούς κομμουνισμού ανεγνωρίσθη εμπράκτως υπ' αυτών των εφαρμοστών αυτού. Ήδη γοργώ τω βήματι βαίνει προς τον Εθνικοσοσιαλισμόν.

ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΣ

Παρά τον περιορισμόν του κομμουνισμού εις τα όρια της Ρωσσίας, αι εκτός ταύτης αριστερίζουσαι τάσεις δεν ήσαν ολιγώτερον επικίνδυνοι. Μία ροπή ανατροπής διεχύθη ανά την Ευρώπην, ένεκεν της απολύτου πλέον δυσπιστίας προς τον Κοινοβουλευτισμόν, όστις υπήρξεν το μεταπολεμικόν εξηλεαστήριον θύμα.

Οι λαοί ταλαιπωρηθέντες κατά τον πόλεμον, δοκιμαζόμενοι υπό της οικονομικής κρίσεως μετ' αυτόν, διησθάνθησαν την ανάγκην της αλλαγής.

Ενώ τοιαύτη ήτο η ψυχολογία της Ευρωπαϊκής κοινωνίας, ο Κοινοβουλευτισμός αντί ν' ανανήψη, εκατρεκύλλα αδυνατών πλέον να παρακολούθηση τον γοργόν ρυθμόν, τον οποίον αι δημοσιονομικαί και οικονομικαί περιστάσεις επέβαλον. Ο πόλεμος εξηφάνισεν

το ατομικόν μεγάλο κεφάλαιον, κατήργησεν τας προσωπικάς βιομηχανίας, διέπλασεν τας μεγάλας ανωνύμους επιχειρήσεις, τας οποίας επλησίασεν και εξήρτησεν έν πολλοίς άπό το Κράτος, αξιούσας προστασίαν και ρύθμισιν, λόγω των ανίσων συνθηκών, υφ' ας διατελούσι μεταξύ των τα Κράτη.

Ο φιλελευθερισμός και ο Μαρξισμός εν τω εγωϊσμώ των διήρεσαν την κοινωνίαν εις δύο κλάσεις διαμαχομένας προς αλλήλας, αδιαφορούσας δια την λησμονημένην τρίτην δύναμιν των καταναλωτών. Όθεν κατέστη αναγκαία η παρέμβασις του Κράτους, αφ' ενός μεν προς οργάνωσιν της οικονομίας, αφ' ετέρου προς εξασφάλισιν των συμφερόντων της μεγάλης καταναλωτικής τάξεως, ήτοι του λαού εν τω συνόλω του, όστις ητο το θύμα της διαρκούς διαμάχης μεταξύ των εργοδοτών και εργατών, οίτινες ποιούμενοι έκαστος εξ αυτών χρήσιν, των μέσων εξαναγκασμού τα οποία διέθεται κατά του ετέρου, εξόγκωναν την άξίαν των προϊόντων της εργασίας των, εις βάρος του μεγάλου κοινού.

Υπήρξεν όθεν ανάγκη πατάξεως του ατομικισμού και της εν γένει οικονομικής αναρχίας, δια της διαπλάσεως φρονήματος, το οποίον θα επέβαλε την οργανωμένην οικονομίαν και την συνένωσιν των συμφερόντων όλων των τάξεων με ισορροπίαν, κοινωνικήν δικαιοσύνην και αλληλεγγύην. Απητείτο όμως προς τούτο γενική πνοή δια την δημιουργίαν Κράτους ισχυρού και απηλλαγμένου

κομματικών ερίδων και μικροκαταλήψεων.

Τοιούτον Κράτος, κατόρθωσεν να εμπνεύση, επεξεργασθή και διαπλάσση ο Φασισμός και να το εδραιώση επί του Κορπορατιβισμού, τον οποίον διεμόρφωσεν εις επιστημονικόν δόγμα και εις επιτυχή πραγματοποίησιν.

η Ιταλία είνε το πρώτον Κράτος, το οποίον μετά πολλήν βάσανον και μελέτην έθεσε τον Κορπορατιβισμόν εν λειτουργία και συνέταξεν τον Καταστατικόν Χάρτην αυτής επί τη βάσει τούτου.

Έκτοτε πολλά Κράτη όπως η Πορτογαλία, η Αυστρία, η Γερμανία κ.λ.π. υπό ανάλογον προς τας τοπικάς των συνθήκας μορφήν, εφήρμοσαν αυτόν.

Ο Κορπορατιβισμός αποτελών δόγμα, κατ' εξοχήν, οικονομοπολιτικόν, δύναται να εφαρμοσθή υπό ποικίλλας μορφάς. Την του απολύτου κορπορατιβισμού ή του μεικτού τοιούτου. Έχει την ελαστικότητα να προσαρμόζεται προς τας τοπικάς συνθήκας και τα έθιμα οιασδήποτε χώρας και οιουδήποτε πολιτεύματος, αρκεί να υπάρχη η προϋπόθεσις της υπάρξεως συνδικαλιστικής συνειδήσεως.

ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΙΑ

Ας ίδωμεν όμως πως εννοείται ο Κορπορατιβισμός και τι πράγματι είνε, εξετάζοντες αυτόν εις την χώραν της γεν-

νήσεώς του και της τόσον επιτυχούς εφαρμογής του.

Προτού όμως εμπλακώμεν εις την ανάλυσιν του συστήματος κρίνομεν σκόπιμον να παραθέσωμεν ενταύθα μερικάς εξηγήσεις επί της ονοματολογίας, την οποίαν θα χρησιμοποιήσωμεν και της κλίμακος της ιεραρχίας, την οποίαν θα ακολουθήσωμεν εν τη ερεύνη μας, προς διευκόλυνσιν και καλυτέραν καταννόησιν του συστήματος.

Και πρώτον: **Η μετάφρασις του όρου Κορπορατιβισμός εις Συντεχνιακόν Κράτος** δεν είνε απολύτως ετυμολογική. Μεταχειριζόμεθα συμβατικώς ταύτην καθ' όσον μόνον εν τοις αποτελέσμασι της εφαρμογής του πρώτου αναπηδά ως συνέπεια η πολιτειακή μορφή του Κράτους, το οποίον δύναται ν' αποκληθή Συντεχνιακόν. Κορπορατιβισμός είνε το οικονομικόν διοικητικόν σύστημα το βασιζόμενον επί των κορπορασιόνς. Ο όρος κορπορανσιόν θα ηδύνατο και πρέπει νομίζομεν να μεταφρασθή δια της Ἑλληνικής αντιστοίχου λέξεως Συντεχνία, εφ' όσον μάλιστα επεκράτησε να χαρακτηρίζωμεν το Κράτος ως Συντεχνιακόν.

Είνε αληθές ότι παρ' ημίν η σημασία της λέξεως Συντεχνία, παρά ταις λαϊκαίς ιδίως τάξεσι, συσχετίζεται με το σωματείον και το Συνδικάτον. Και τούτο, διότι, και ενταύθα η Συντεχνία, όπως εν Ιταλία η κορπορασιόν, προπολεμικώς απεδίδετο κακώς και εις σωματειακάς οργανώσεις. Ημείς νομίζομεν ότι εις μεν την κορπο-

ρασιόν, ήτις εν τη σημερινή της έννοια και νομική της υποστάσει σημαίνει «*Συσσωμάτωσιν εις μίαν ένωσιν αντιπροσώπων Συνδικάτων αγροτικών, εργατικών, μηχανουργών, βιομηχάνων, εμπόρων και παντός άλλου παράγοντος, απάντων συνεργαζομένων επί του αυτού παραγωγικοῦ ή βιομηχανικού κλάδου*» να καθιερωθή ο όρος Συντεχνία. Άπαντα δε τα υπάρχοντα εν τη χώρα Συνδικάτα, Σωματεία και Συνιτεχνίαι διαλυόμενα, να ανασυσταθώσιν υπό την επωνυμίαν Συνδικάτα, υπό την έννοιαν εννοείται και την νομικήν υπόστασιν την οποίαν η εφαρμογή του Κορπορατιβισμού θέλει προσδώσει εις ταύτα.

Δεύτερον: **Εθνικόν Συμβουλιον των Κορπορασιόνς**, εστί ο σύλλογος των εκπροσώπων των καθ' έκαστον κλάδον παραγωγής, ήτοι των υπαρχουσών εκ του καταστατικού χάρτου εν τη χώρα, παραγωγικών κλάσεων. Το Συμβούλιον ονομάζεται Εθνικόν παρά του Φασισμού και δεν είνε άλλο τι παρά το δυνάμενον να κληθή Συντεχνιακόν Κοινοβούλιον, όπως θα ηδύνατο να κληθή απλώς Οικονομικόν Συμβούλιον ή Επαγγελματικόν τοιούτον. Δεν έχει σημασίαν η προσωνυμία, η οποία θα του αποδοθή, όσον η εκτασις και η δικαιοδοσία με την οποίαν θα περιβληθή, αναλόγως της μορφής, την οποίαν τελικώς θα του προοδώση το Πολίτευμα.

Συμφώνως προς τα ανωτέρω η κορπορατιβιστική ιεραρχία, ίνα προσαρμοσθή και ονοματολογικώς προς

τα καθ' ημάς, σκόπιμον είνε να έχη την εξής κλίμακα:

1. Κατηγορία περιλαμβάνουσα άπαντας τους πολίτας διακρινομένους κατά εργασίαν, τέχνην και επάγγελμα.

2. Συνδικάτον τον επίσημον και νομίμως συγκεκροτημένον σύλλογον, αποτελούμενον εκ μελών του αυτού επαγγέλματος, τέχνης, εργασίας και διανοήσεως ή επιστήμης.

3. Συντεχνία την ένωσιν την αποτελουμένην εξ αντιπροσώπων των ανεγνωρισμένων Συνδικάτων, ήτοι ομοτέχνων του αυτού κλάδου παραγωγής, καθοριζομένου του αριθμού των κλάδων, αναλόγως της φύσεως και της ποικιλίας της Εθνικής παραγωγής.

4. Το Συμβούλιον των Συντεχνιών, ήτοι το Συντεχνιακόν Σώμα συγκροτούμενον εξ εκπροσώπων των παραγωγικών Συντεχνιών.

5. Το Υπουργείον Συντεχνιών και Εργασίας, όπερ δια της Ιεραρχίας του ασκεί τον έλεγχον και αποτελεί το ανώτατον Δικαστήριον.

I. ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΤΟΥ ΚΟΡΠΟΡΑΤΙΒΙΣΤΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Θεμελιωδεστάτην αρχήν αποτελεί η περί Κράτους ιδέα.Ήτις είνε απαραίτητος προϋπόθεσις του κορπορατιβισμού. Με την ατομικιστικήν και φιλελευθέραν περί Κράτους έννοιαν, η λειτουργία του Συντεχνιακού συστήματος δυσχεραίνεται. Η περί Κράτους θεωρία συμπίπτει εις την έκφρασιν του λεγομένου «ηθικού Κράτους».(Stato Etieo).

Αντί πάσης άλλης εξηγήσεως θεωρούμεν αρκετήν την παράθεσιν των λέξεων του Μουσσολίνι δι' ων ούτος ορίζει το Φασιστικόν Κράτος. «Δια τον Φασισμόν, το Κράτος είνε κάτι το απόλυτον, απέναντι του οποίου άτομα και ομάδες, είνε κάτι το σχετικόν. Άτομα και ομάδες είνε νοητά, εφ' όσον είνε εν τω Κράτει. Το φιλελεύ-

θερον Κράτος δεν διευθύνει την υγιεινήν και πνευματικήν εξέλιξιν των συνόλων, αλλά περιορίζεται εις την κατάγραφην των αποτελεσμάτων. Το Φασιστικόν Κράτος έχει μίαν ιδικήν του αντίληψιν, ιδικήν του βούλησιν και ένεκεν τούτου καλείται ηθικόν Κράτος (Stato Etieo). Τω 1929 εν τη πρώτη συνελεύσει της πενταετηρίδος του καθεστώτος έλεγον: Δια τον Φασισμόν το Κράτος δεν είνε ο νυκτερινός φύλαξ, όστις ασχολείται μόνον περί της προσωπικής ασφαλείας των πολιτών, ούτε είνε μία οργάνωσις δια σκοπούς καθαρώς υγιεινούς, ως είνε η έξασφάλισις ποιας τινός ευημερίας και σχετικώς ειρηνικής κοινωνικής συμβιώσεως, οπότε προς πραγματοποίησιν του σκοπού τούτου, θα ήρκει ένα διοικητικόν συμβούλιον. Ουδέ είνε (το Κράτος) δημιούργημα της καθαράς πολιτικής, άνευ συναφείας προς την υγιά και πολύπλοκον πραγματικότητα της ζωής των ατόμων και των λαών.

Το Κράτος, ως ο Φασισμός το θεωρεί και το πραγματοποιεί, είνε μία πνευματική και ηθική οντότης, εφ' όσον συμπηγνύει την πολιτικήν, νομικήν και οίκονομικήν οργάνωσιν του Έθνους. Ως τοιαύτη οργάνωσις είνε, εν τη εμφανίσει και τη εξελίξει αυτής, μία εκδήλωσις του πνεύματος. Το Κράτος είνε εγγυητής της εσωτερικής και εξωτερικής ασφαλείας, αλλ' είνε επίσης ο φύλαξ και ο φορεύς του πνεύματος του λαού ως τούτο διεμορφώθη εν τη γλώσση, εν τω εθίμω, εν τη πίστει. Το

Κράτος δεν είνε μόνον παρόν, αλλ' είνε επίσης παρελθόν και προ παντός μέλλον. Είνε το Κράτος, το οποίον υπερβάλλον το βραχύ όριον της ζωής των ατόμων, αντιπροσωπεύει την μόνιμον συνείδησιν του Έθνους».

Άλλη θεμελιώδης αρχή είνε η της κοινωνικής αλληλεγγύης. Εν ονόματι της αρχής ταύτης ο Φασισμός υποκαθιστά εις το κάθεστός της πάλης των τάξεων εκείνο της συνεργασίας των τάξεων και γενικώτερον όλων των στοιχείων της παραγωγής προς άλληλα και προς τό Κράτος.

Προς την ιδέαν ταύτην σχετίζεται η αρχή της υποβολής του ιδιωτικού συμφέροντος εις το γενικόν συμφέρον του Έθνους. Το άτομικόν συμφέρον δεν αποτελεί σκοπόν καθ' εαυτό, αλλά μέσον, όργανον χρησιμοποιούμενον παρά του Κράτους δια την πραγματοποίησιν του ιδίου αυτού συμφέροντος, ως αντιπροσώπου ολοκλήρου της ολότητος. Το άτομικόν συμφέρον οφείλει να υποκύψη προ του γενικού, το του ατόμου απέναντι του της κατηγορίας και αμφότερα ταύτα απέναντι του Εθνικού. Δια τον Φασισμόν το Κράτος είνε το απόλυτον, ενώπιον του οποίου το άτομον και αι ομάδες είνε τι το σχετικόν.

Ως συνέπεια των ανωτέρω εμφανίζεται η αρχή, ότι η εργασία αποτελεί κοινωνικόν καθήκον. Σημειωτέον ότι δια του όρου εργασία εννοεί ό Φασισμός τόσον την χειρωνακτική και την τεχνικήν, όσον και την πνευματικήν. Περιλαμβάνει επομένως και την κατηγορίαν των δια-

νοουμένων, ή όπως τους ονομάζει ο Μουσσολίνι των «εργατών της σκέψεως».

Κατά το ατομικιστικόν σύστημα η εργασία εθεωρείτο ως δικαίωμα και καθιερούτο εκεί η αρχή της ελευθερίας της εργασίας, με συνέπειαν το δικαίωμα του εργάτου προς απεργίαν. Εις τον κορπορατιβισμόν αντιθέτως η απεργία αποτελεί άξιόποινον πράξιν.

Έτερο: συνέπεια των ανωτέρω είνε ότι η ιδιοκτησία θεωρείται ως κοινωνική λειτουργία. Τούτο δεν σημαίνει άρνησιν του δικαιώματος της ιδιοκτησίας, αλλά προϋποθέτει περιορισμόν τούτου. Διότι, καίτοι η ιδιοκτησία είνε δικαίωμα, επειδή αύτη πρέπει να είνε συγχρόνως και κοινωνικόν λειτούργημα, επιβάλλει τον περιορισμόν της ελευθερίας του ιδιοκτήτου υπέρ του γενικού συμφέροντος. Είμεθα επομένως μακράν της ρωμαϊκής εννοίας της ιδιοκτησίας, ήτις ορίζεται εις το δικαίωμα της χρήσεως και καταχρήσεως του πράγματος.

Η ιδιοκτησία, λέγει ο Μουσσολίνι, είνε δικαίωμα, αλλ' ενώ είνε δικαίωμα είνε ωσαύτως και καθήκον. Ούτως νοείται η ιδιοκτησία, εν σχέσει προς την κοινωνίαν. Όχι επομένως ιδιοκτησία παθητική, άλλα ιδιοκτησία ενεργητική, ήτις δεν περιορίζεται εις την απόλαυσιν των καρπών του πλούτου αλλ' εξελίσσει, αυξάνει και πολλαπλασιάζει τον πλούτον.

Άλλη αρχή είνε η αναγνώρισις της ιδιωτικής πρωτοβουλίας συνδεδεμένης μετά της αρχής της ευθύνης

του παράγωγου. Διατηρείται δηλαδή η ελευθέρα ατομική πρωτοβουλία, περιορίζεται όμως αύτη υπό της αρχής της ευθύνης του παραγωγού είτε εργάτου, είτε εργοδότου, απέναντι του Κράτους. Η επέμβασις του Κράτους εν σχέσει με την ιδιωτικήν πρωτοβουλίαν τότε μόνον δικαιολογείται, όταν η ατομική πρωτοβουλία απουσιάζει, ή είνε ανεπαρκής, ή δεν ασκείται συμφώνως τω συμφέροντι του Έθνους.

Ώστε το ιταλικόν κορπορατιβιστικόν σύστημα διατηρεί το λεγόμενον κεφαλαιοκρατικόν σύστημα αλλ' υπό όρους. Δεν φθάνει δηλαδή εις την κατάργησιν του ελευθέρου ανταγωνισμού. Με την διαφοράν όμως ότι η πηγή των συμφερόντων κανονίζεται νομικώς εις τρόπον ώστε να μη καταλήγη εις το αποτέλεσμα του ελευθέρου ανταγωνισμού. Δεν ημπορεί το ατομικόν συμφέρον να τεθή υπεράνω του συμφέροντος του Έθνους και του γενικοῦ συμφέροντος της παραγωγής.

Δεν καθιερώνει επομένως την κορπορασιόν ως ιδιοκτήτην. Αι κορπορασιόν, ως θα ίδωμεν κατωτέρω εκτενέστερον, εχουσι σκοπόν να πραγματοποιήσουν μίαν πειθαρχημένην οικογένειαν. Ο κορπορατιβισμός επιθυμεί να φθάση εις την πειθαρχίαν ταύτην κατά πρώτον λόγον μέσω της αυτοπειθαρχίας των επαγγελματικών κατηγοριών. Μόνον δε εν δευτέρω βαθμώ όταν αι κατηγορίαι δεν εύρουν την οδόν της συμφωνίας και της ισορροπίας, το Κράτος δύναται να επέμβη

δια των κορπορατιβιστικών του οργάνων ιδία.

Κατά τον Φασισμόν η αιτία της κρίσεως της κεφαλαιοκρατίας δεν κείται εν αυτή ταύτη τη εννοία του κεφαλαίου, αλλ' εν τω τρόπω της οργανώσεως τούτου. Δεν φθάνει επομένως εις το συμπέρασμα ότι πρέπει να εξαφανισθή το κεφάλαιον. Κρίνει όμως ότι πρέπει να κανονισθή ο τρόπος της οργανώσεως και της χρήσεως του κεφαλαίου εις τρόπον ώστε το κεφάλαιον να μην εξέρχεται της φυσιολογικής αυτού λειτουργίας. Δεν ημπορεί κατά τον Φασισμόν να υπάρχη οικονομική παραγωγή άνευ κεφαλαίου ως στοιχείου ουσιώδους της παραγωγής. Το κεφάλαιον όμως, κακώς χρησιμοποιούμενον, επιφέρει την ανισορροπίαν μεταξύ των διαφόρων οικονομικών όρων. Εκείνο το οποίον επιφέρει την κρίσιν της κεφαλαιοκρατίας είνε το αναδιοργάνωτον του κεφαλαίου το οποίον ούτως επιφέρει την ανισορροπίαν των διαφόρων στοιχείων της παράγωγης και καταλήγει εις την φθοράν του πλούτου.

Δεν είνε κατά τον Φασισιμόν ο απόλυτος και αχαλίνωτος ανταγωνισμός το καλύτερον σύστημα, δια να αποφύγωμεν φθοράν πλούτου, μεγαλυτέραν εκείνης, ήτις επέρχεται εν μια οικονομία οργανωμένη, πειθαρχημένη και διαρρυθμισμένη. Το οικονομικόν σύστημα επομένως προς επίτευξιν της θεραπείας του κακού δεν δύναται να τείνη παρά εις το να επιφέρη την οργάνωσιν του κεφαλαίου. Και επομένως το κορπορατιβιστικόν σύστημα

δεν σημαίνει εγκατάστασιν νέας μορφής παραγωγής, της συλλογικής παραγωγής, αλλ' οργάνωσιν της ατομικής παραγωγής. Δεν επιβάλλει επομένως το υπέρ των κορπορασιόνς σύστημα μονοπωλίου της παραγωγής, ούτε το σύστημα της λεγομένης κλειστής οικονομίας, όπως ήτο εκείνο των κορπορασιόνς του μεσαίωνος.

Η κορπορατιβιστική όργάνωσις είνε διάφορος. Δεν δίδεται εις τας κορπορασιόνς λειτουργία μονοπωλιακής παραγωγής των οικονομικών αγαθών. Η κορπορασιόν ασκεί λειτουργίαν οργανωτού της παραγωγής, ως θα ίδωμεν ευρύτερον κατωτέρω. Πρόκειται περί οργανωτικής και πειθαρχικής λειτουργίας.

Δια της κορπορατιβιστικής οικονομίας φθάνομεν αναμφισβητήτως εις μεγαλειτέραν επέμβασιν του Κράτους εις την οικονομίαν, αλλ' η επέμβασις αυτή συνίσταται ουχί εις την επέμβασιν του Κράτους ως παραγωγού, αλλ' ως οργανωτού.

Προς καλυτέραν διασάφησιν προσθέτομεν τά έξης: Θεωρητικώς δυνάμεθα ν' αποβλέψωμεν εις τα δύο οικονομικά συστήματα άκρως αντίθετα, εν σύστημα όπου η ιδιωτική οικονομία κυριαρχεί και έτερον αντιθέτως όπου δεν υπάρχει παρά μόνον η συλλογική οικονομία και δεν υπάρχει άλλο οικονομικόν υποκείμενον έκτος του μοναδικού υποκειμένου του Κράτους.

Εν τη πραγματικότητι όμως δεν δύναται να υπάρξη αποκλειστικώς σύστημα ιδιωτικής οικονομίας, οπότε

οιαδήποτε επέμβασις του Κράτους ν' αποκλείεται. Διότι, ώς λέγει ο Μουσσολίνι εις τίνα των λόγων του, «δέν υπάρχει γεγονός οικονομικόν αποκλειστικώς ιδιωτικού και ατομικού συμφέροντος. Από της ημέρας καθ' ην ο άνθρωπος απεδέχθη να ζήση εν κοινωνία μετά των ομοίων του από της ημέρας εκείνης ουδεμία πράξις του αρχίζει, εξελίσσεται ή τελειώνει έν αυτώ, αλλ' έχει αντανακλάσεις, αϊτινες εκτείνονται πέραν του ατόμου του». Ως δεν δύναται να υπάρξη εξ άλλου σύστημα συλλογικής οικονομίας αμιγούς. Μεταξύ των δύο τούτων συστημάτων υπάρχει μέσος όρος.

Ούτω δια της κορπορατιβιστικής οικονομίας δεν καταλήγομεν ούτε εις τον αποκλεισμόν της ιδιωτικής οικονομίας, ούτε εις την συλλογικήν οικονομίαν, δηλαδή εις τον σοσιαλισμόν του Κράτους. Ο κορπορατιβισμός, δια να μεταχειρισθώ την φράσιν του Μουσσολίνι, υπερπηδά και τον σοσιαλισμόν και τον φιλελευθερισμόν και δημιουργεί νέαν σύνθεσιν.

Η κορπορατιβιστική οικονομία αποβλέπει εις την οικονομίαν από απόψεως ιδία της οργανώσεως, έχει λειτουργίαν εναρμονιστικήν. Δεν αποβλέπει εις την μεταβολήν του οικονομικού υποκειμένου και εις την θέσιν του ατόμου. Σκοπεί μόνον να φέρη την οίκονομικήν ζωήν, ήτις βασίζεται πάντοτε επί της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, εν τω νομικώ πεδίω να εγκαταστήση μίαν νομικήν τάξιν εκεί, όπου πρότερον δεν υπήρχε παρά αναρ-

χία. Σκοπεί να αντικαταστήση σύστημα πειθαρχημένης και επομένως πλεγμένης οικονομίας.

Η φιλελεύθερα σχολή ενόμιζεν, ότι η απόλυτος ελευθερία απετέλει το καλλίτερον σύστημα, διότι επέφερεν αυτομάτως την ίσορροπίαν των διαφόρων στοιχείων της οικονομίας. Τούτο διεψεύσθη υπό των πραγμάτων. Η τοιαύτη αυτόματος ισορροπία δεν επέρχεται πάντοτε και ένεκα τούτου έχομεν κρίσεις, προερχομένας ακριβώς εκ της ανισορροπίας ταύτης.

Και ούτως, η τελευταίως φιλελεύθερα οικονομία επέφερε αφ' ενός φθοράν πλούτου, αφ' ετέρου δε και αδικίας, διότι αποκαθιστά κατάστασιν ανισορροπίας, κατά την οποίαν το εν μέρος είνε υποχρεωμένον να υποκύψη εις τους δυσμενείς όρους τους επιβαλλομένους υπό του άλλου μέρους.

Άλλη αρχή του κορπορατιβισμού είνε η αποκατάστασις της τάξεως όχι μόνον μεταξύ των ιδιωτών εν τη σφαίρα της ιδιωτικής οικονομίας, αλλά και εις τας σχέσεις μεταξύ της δημοσίας και ιδιωτικής οικονομίας. Επί τω σκοπώ τούτω αι κορπορασιόν είνε αφ' ενός μεν όργανα του Κράτους, αφ' ετέρου όμως προέρχονται από αντιπροσώπους των ιδιωτικών ομάδων των κατηγοριών. Άλλη αρχή είνε η της ενιαίας κατευθύνσεως της οικονομικής ενεργείας.

Άλλη αρχή είνε η της ισότητος μεταξύ εργατών και εργοδοτών.

Άλλη τέλος αρχή, ίνα μη απαριθμήσωμεν παρά έκείνας, αίτινες είνε αναγκαίαι δια την καταννόησιν των κορπορατιβιστικών θεσμών, είνε η αρχή της συνδικαλιστικής ελευθερίας. Περί αυτής θα ομιλήσωμεν εις το περί συνδικάτου κεφάλαιον.

ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ ΚΑΙ ΚΟΡΠΟΡΑΣΙΟΝ

Αι δύο αύται έννοιαι αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία του κορπορατιβιστικού συστήματος. Τα συνδικάτα αποτελούν την αφετηρίαν, αι δε κορπορασιόν δεν αποτελούν παρά εξέλιξιν τούτων και ουχί κατάργησιν.

Τα συνδικάτα γενικώς εξήλθον από την πάλην των τάξεων. Ο αστικός Ιταλικός κώδιξ εξησφάλιζε την νομικήν ισότητα μεταξύ των εργατών και εργοδοτών, η ισότης όμως αύτη ήτο απλώς τυπική, διότι ο πτωχός εργάτης ευρίσκετο ως επί το πλείστον εις υποδιεστέραν μοίραν απέναντι του πλουσίου εργοδότου.

Προς διόρθωσιν της ανισότητος ταύτης ιδρύθησαν τά συνδικάτα των εργατών, τα οποία όμως έκαμον να αντιστραφούν οι όροι και να τεθούν οι εργάται εις ισχυρωτέραν μοίραν της των εργοδοτών. Τούτο απετέλεσεν βάσιν αναρχίας, διότι αι οργανώσεις αύται έτεινον να τροποποιήσουν το καθεστώς της ελευθερίας της εργασίας εις μονοπώλιον υπέρ των εργατών και εις βάρος των εργοδοτών.

Η κατάστάσις πολλάκις εκανονίζετο κατά τρόπον ειρηνικόν δια του θεσμού της λεγομένης συλλογικής συμβάσεως, συμβάσεως δηλαδή, η οποία συνίστατο μεταξύ του συνδικάτου των εργατών και των εργοδοτών και δια της οποίας εκανονίζοντο οι όροι της εργασίας. Υπεκαθίστατο ούτω εις την ενέργειαν των ιδιωτών το συνδικάιον και το άτομον έχανε πλέον την ελευθερίαν της εργασίας, ήτις περιωρίζετο από τους όρους της συλλογικής συμβάσεως.

Τούτο όμως προ του Φασισμού εγένετο ανεξαρτήτως του Κράτους. Ο αστικός κώδιξ δεν προέβλεπε τας συλλογικάς συμβάσεις, αίτινες ούτως ευρίσκοντο εκτός του πεδίου της νομιμότητος.

Αι συλλογικαί όμως σχέσεις, αίτινες τόσον πολύ εξειλίχθησαν, δεν ηδύναντο επ' άπειρον να κανονίζωνται από τας δύο ή τρεις διατάξεις του αστικού κώδικος και ως εκ τούτου εγεννήθη η ανάγκη όπως λάβη η νομοθεσία περισσότερον υπ' όψιν τας συλλογικάς ταύτας σχέσεις. Τούτο επετεύχθη κατά πρώτον δια της τροποποιήσεως του θεσμού των συνδικάτων.

Εσκέψθησαν ότι τα συνδικάτα δεν έπρεπε να είνε οργανισμός εκτός του δικαίου, αλλά να αναγνωρισθώσι νομικώς και το πρώτον βήμα της διορθώσεως του κακού ήτο η νομική αναγνώρισις των συνδικάτων.

Η ΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ

Και έξω της Ιταλίας όμως ανεγνωρίσθησαν τα συνδικάτα και εδόθη εις αυτά η νομική προσωπικότης, νομική προσωπικότης όμως ιδιωτικού δικαίου. Αλλ' εκείνο το οποίον αποτελεί πρόοδον του κορπορατιβιστικού συστήματος είνε, ότι εδόθη εις τα συνδικάτα νομική προσωπικότης δημοσίου δικαίου. Το συνδικάτον ούτως έρχεται ν' ασκήση δημοσίαν υπηρεσίαν, υπηρεσίαν δηλαδή, ήτις αναφέρεται εις όλην την οικονομικήν ζωήν του Έθνους. Κατά συνέπειαν η ενέργεια αυτού αποβλέπει αποκλειστικώς εις τους σκοπούς του Κράτους και ουχί επί τη βάσει του ιδίου αυτών συμφέροντος αλλ' εντός των απαιτήσεων του Εθνικού τοιούτου.

Η φύσις του συνδικάτου έγκειται εν τη εξουσία της υποκαταστάσεως της ενεργείας αυτού εις την άτομικήν ενέργειαν. Ούτω π.χ. όταν το συνδικάτον αποκαθιστά δια συλλογικής συμβάσεως, τους όρους της εργασίας, υποκαθίσταται εις το άτομον, εις τον εργάτην και εργοδότην, εισέρχεται εις την νομικήν σφαίραν του ατόμου και αφαιρεί από το άτομον το δικαίωμα, το οποίον είχε να κανονίση αφ' εαυτού τους όρους εργασίας.

Δια να ασκήση όμως αυτήν την δημοσίαν λειτουργίαν το συνδικάτον έχει ανάγκην των προσφόρων τούτων μέσων και τίνων προϋποθέσεων.

Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΙΚΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟΥ ΔΙ' ΕΚΑΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΝ

Αναγκαία προϋπόθεσις της λειτουργίας του θεσμού των συνδικάτων, ως ούτος διεμορφώθη εν Ιταλία, είνε όπως δια μίαν και την αυτήν κατηγορίαν μη δυνατόν να υπάρξη εν τη ιδία περιφέρεια παρά εν ανεγνωρισμένον συνδικάτον.

Προ του Φασισμού τα συνδικάτα ωργανούντο αναλόγως της πολιτικής, εκάστου ιδεολογίας, δια να λύσουν αναλόγως των πολιτικών αυτών αρχών το κοινωνικόν ζήτημα και ειδικώτερον τας αντιθέσεις, αίτινες εγεννώντο, μεταξύ εργατών και εργοδοτών. Ούτω δι' εκάστην κατηγορίαν υπήρχον διάφορα συνδικάτα πολέμια προς άλληλα. Ο Φασισμός όμως κατήργησε την πάλην ταύτην δια της αναγνωρίσεως ενός μόνου δι' εκάστην κατηγορίαν συνδικάτου, επί τη βάσει της αρχής περί ης ανωτέρω, της ενιαίας κατευθύνσεως της οικονομικής ενεργείας.

Ητο άλλωστε αδύνατον να αναγνωρισθώσι πλείονα δι' εκάστην κατηγορίαν συνδικάτα, εφ' όσον ταύτα έχουσι φύσιν νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, όπως δεν είνε δυνατόν ν' αναγνωρισθώσι π.χ. πλείονες κοινότητες δια την ιδίαν περιφέρειαν. Δεν δύναται να δο-

θή εξουσία ερμηνείας του εθνικού συμφέροντος εις πλείονα συνδικάτα της αυτής κατηγορίας.

Το σύστημα τούτο δεν καταργεί την ελευθερίαν του συνεταιρίζεσθαι, δέν καθιερεί το συνδικαλιστικόν μονοπώλιον ή το σύστημα του υποχρεωτικού συνδικάτου. Δεν υπάρχει υποχρεωτικόν συνδικατον αφού ουδείς είνε υποχρεωμένος να εγγραφή εις το ανεγνωρισμένον συνδικάτον, ή εις μη ανεγνωρισμένον τοιούτον. Δεν υπάρχει, συνδικαλιστικόν μονοπώλιον, αφού πλησίον του ανεγνωρισμένου δι' εκάστην κατηγοριαν συνδικάτου δύνανται δια την αυτήν κατηγοριαν να ιδρυθούν και άλλα συνδικάτα, εις τα οποία όμως ο νόμος δεν αναγνωρίζει την προσωπικότητα του δημοσίου δικαίου, αλλά θεωρεί ταύτα ως οργανισμούς.

Σημειωτέον όμως, ότι τοιαύτα συνδικάτα δεν ιδρύθησαν ποτέ εν τη Φασιστική Ιταλία. Εξ άλλου το ανεγνωρισμένον συνδικατον δεν είνε υποχρεωτικόν, δεν γεννάται παρά τη οικειοθελεί πρωτοβουλία του ενός δεκάτου των μελών μιας επαγγελματικής κατηγορίας. Εν τω Φασιστικώ καθεστώτι το επαγγελματικώς συνεταιρίζεσθαι είνε ελεύθερον, εφ' όσον ασκείται εν τη σφαίρα του δικαίου.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΑΝΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

Έχομεν ενταύθα δύο εννοίας διακεκριμένας, την έννοιαν του συνδικάτου του ανεγνωρισμένου και την έννοιαν της κατηγορίας.

Η κατηγορία περιλαμβάνει το σύνολον όλων εκείνων, οίτινες ασκούν την ιδίαν επαγγελματικήν ενέργειαν δια την παραγωγήν ενός ώρισμένου αγαθού, ασκούν το ίδιον επάγγελμα, ανεξαρτήτως, εάν είνε ή όχι εγγεγραμμένοι εις το συνδικάτον. Το συνδικατον περιλαμβάνει εκείνους, οίτινες ασκούν την ιδίαν παραγωγικήν ενέργειαν κα είνε επί πλέον εγγεγραμμένοι εις το συνδικατον.

Ούτως έχομεν π.χ. συνδικάτον μεταλλουργικόν και την κατηγοριαν των μεταλλουργών. Ο σύνδεσμος είνε το ομοειδές της οικονομικής λειτουργίας.

Από απόψεως όμως νομικής τι είνε η κατηγορία;

Είδομεν ότι το συνδικάτον το ανεγνωρισμένων είνε νομικόν πρόσωπον δημοσίου δικαίου. Η κατηγορία δεν είνε νομικόν πρόσωπον και επομένως δεν είνε υποκείμενον δικαίου. Εν τούτοις όμως εν τω κορπορατιβιστικώ συστήματι η κατηγορία έχει ποιάν τινά νομικήν οντότητα, εφ' όσον ως θα εξηγήσωμεν αμέσως κατωτέρω και η έννοια της κατηγορίας λαμβάνεται υπ' όψει παρά του Δικαίου.

ΠΟΙΑ Η ΣΧΕΣΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

Ο νόμος λέγει ότι το ανεγνωρισμένον συνδικάτον αντιπροσωπεύει ολόκληρον την κατηγορίαν. Τούτο αποτελεί νεωτερισμόν του κορπορατιβιστικού συστήματος. Το συνδικάτον το ανεγνωρισμένον αντιπροσωπεύει ολόκληρον την κατηγορίαν του εν ωρισμένη περιφερεία, εις τρόπον ώστε το συνδικάτον δύναται να συνάψη συλλογικάς συμβάσεις, αίτινες έχουν αξίαν δι' ολόκληρον την κατηγορίαν.

Η κατηγορία αντιθέτως, δεν έχει νομικήν προσωπικότητα, δεν είνε υποκείμενον νομικής βουλήσεως, δεν δύναται επομένως να εκφράση βούλησιν, ήτις να παράγη νομικά αποτελέσματα, δεν δύναται εν άλλοις λόγοις να κάμη νομικάς πράξεις.

Η κατηγορία είνε μόνον υποκείμενον συμφέροντος. Το συνδικάτον δε είνε το υποκείμενον της βουλήσεως, δεν είνε όμως υποκείμενον του αυτού επιτροπευομένου συμφέροντος της κατηγορίας. Ούτως όταν το συνδικάτον ενεργή κατά τας διατυπώσεις του κορπορατιβιστικού συστήματος, δεν ενεργεί δια το ίδιον συμφέρον των εγγεγραμμένων εις το συνδικάτον, αλλά δια το συμφέρον ολοκλήρου της κατηγορίας, ήτις είνε το υποκείμενον του συμφέροντος νομικώς ανεγνωρισμένου και επιτροπευομένου από το συνδικάτον.

Γενικώς εις τας νομικάς πράξεις εν τω ιδίω προσώπω ταυτίζεται το υποκείμενον του συμφέροντος και το υποκείμενον της βουλήσεως. Μόνον εις εξαιρετικάς περιπτώσεις τα δύο υποκείμενα, του συμφέροντος και της βουλήσεως χωρίζονται.

Τούτο συμβαίνει εν τω ιδιωτικώ δικαίω π.χ. όταν δεν είνε ικανόν να επιτροπεύη αφ' εαυτού τα ίδια αυτού συμφέροντα, όπως εν τη περιπτώσει της επιτροπείας.

Η σχέσις λοιπόν μεταξύ συνδικάτου ανεγνωρισμένου και κατηγορίας είνε σχέσις αντιπροσωπείας και δη νομίμου αντιπροσωπείας, διότι έχει αποκατασταθή από τον νόμον.

Δια της αυτής νομίμου αντιπροσωπείας εξηγείται πως αι συλλογικαί συμβάσεις, αι συνιστώμεναι υπό των ανεγνωρισμένων συνδικάτων, είνε υποχρεωτικαί δι' ολόκληρον την κατηγορίαν. Ας δώσωμεν ένα παράδειγμα δια να καταστώμεν έτι σαφέστεροι. Είνε γνωστόν ότι, αι συλλογικαί συμβάσεις εργασίας είνε η σύμβασις, δια της οποίας, αποκαθίστανται οι όροι της εργασίας όλων εκείνων, οι όποιοι ανήκουν εις την ιδίαν επαγγελματτικήν κατηγορίαν. Εάν η συλλογική σύμβασις καθορίση λ.χ. μισθόν 60 δρχ. ημερησίως, αι διάφοροι ατομικοί συμβάσεις μεταξύ εργατών και εργοδοτών δεν δύνανται να καθορίσουν ολιγώτερον μισθόν. Ώστε η δήλωσις της βουλήσεως των συνδικάτων, τα οποία συνάπτουν την συλλογικήν σύμβασιν, έχει υπο-

χρεωτικήν ισχύν όχι μόνον δια τους εγγεγραμμένους εις το συνδικάτον. αλλά δι' ολόκληρον την κατηγορίαν και επομένως δια τους μη εγγεγραμμένους ή εγγεγραμμένους εις άλλο συνδικάτον μη ανεγνωρισμένον.

II. ΑΙ ΚΟΡΠΟΡΑΣΙΟΝ

Η έννοια της κορπορασιόν είνε όλως, διάφορος της εννοίας του συνδικάτου. Δια να κατανοήσωμεν την διαφοράν ταύτην, πρέπει να έχωμεν υπ' όψιν την διάκριση, ήτις γίγνεται των συλλογικών σχέσεων εις συλλογικάς σχέσεις εργασίας, και εις οικονομικάς συλλογικάς σχέσεις.

Αι σχέσεις εργασίας είνε εκείναι, αίτινες καθίστανται μεταξύ των εργοδοτών και εργατών μιας και της αύτης κατηγορίας και έχουσιν ως αντικείμενον τον καθορισμόν των όρων εργασίας. Είδομεν, ότι αι σχέσεις αύται κανονίζονται δια συλλογικών συμβάσεων συναπτομένων μεταξύ των ανεγνωρισμένων συνδικάτων εργατών και εργοδοτών εκάστης κατηγορίας. Η αρμοδιότης όμως των συνδικάτων δεν εκτείνεται πέραν των σχέσεων τούτων της εργασίας.

Αι οικονομικαί σχέσεις τουναντίον εκτείνονται πέραν τούτου, εις κατηγορίας διαφόρους, αίτινες ενδιαφέρονται δια την τύχην ωρισμένου αγαθού. Π.χ. δια το γάλα ενδιαφέρονται οι παραγωγοί του γάλακτος, αλλά και οι πωληταί αυτού. Σχέσεις λοιπόν γεννώνται εκ του ενδιαφέροντος, το οποίον υπάρχει ν' αποκατασταθούν οι όροι της παραγωγής του γάλακτος ως και της πωλήσεως ή μεταπωλήσεως αυτού ή της μετατροπής αυτού εις τύρον κλπ. Και εις τον κανονισμόν των σχέσεων αυτών δεν επεμβαίνουν πλέον οι εργάται και εργοδόται των παραγωγών ή των εμπόρων ή των βιομηχάνων του γάλακτος δια του συνδικάτου. Αλλά μεταξύ αυτών των διαφόρων κατηγοριών, τας οποίας συνδέει το ενδιαφέρον δια την τύχην του ιδίου αγαθού επεμβαίνουν αι κορπορασιόνς, αίτινες σκοπόν έχουν να συνδέσουν τας διαφόρους ταύτας κατηγορίας προς αλλήλας καθορίζουσαι τας προς αλλήλας αυτών σχέσεις, αι οποίαι δεν είνε πλέον σχέσεις εργασίας, αλλά σχέσεις ευρύτεραι, ως π.χ. κανονισμός των όρων της παραγωγής, πωλήσεως, μεταπωλήσεως, βιομηχανίας, καταναλώσεως του ιδίου αγαθού.

Και ταύτα πάντα εννοείται και προς το συμφέρον της καθόλου παραγωγής και της Εθνικής Οικονομίας γενικώτερον. Η αντίθεσις των συμφερόντων δεν υπάρχει μόνον μεταξύ εργατών και εργοδοτών, όσον άφορα τας εργατικάς σχέσεις, αλλ' ωσαύτως και μεταξύ των

διαφόρων παραγωγικών ενεργειών προς αλλήλας και προς το Κράτος.

Μία άλλη διάκρισις κεφαλαιώδης, δια την κατανόησιν του θεσμού των κορπορασιόν είνε η εξης: Ότι η συνδικαλιστική οργάνωσις είνε κάθετος, ενώ η κορπορατιβιστική είνε οριζόντιος. Η διάκρισις αυτή είνε χρήσιμος επίσης δια να αποφευχθή η σύγχυσις των κορπορασιόν και των συνδικαλιστικών ομοσπονδιών.

Η κάθετος όργάνωσις περιλαμβάνει τα συνδικάτα των κατηγοριών ηνωμένα εις ανωτέρας οργανώσεις, ομοσπονδίας ή συνομοσπονδίας. Η οργάνωσις αύτη είνε κάθετος, διότι αφορά την ιδίαν κατηγορίαν.

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΚΟΡΠΟΡΑΣΙΟΝ

Είδομεν ανωτέρω ότι επισήμως η κορπορασιόν ορίζεται ως όργανον το οποίον υπό την αιγίδα του Κράτους πραγματοποιεί την ολοκληρωτικήν, οργανικήν και ενιαίαν πειθαρχίαν των παραγωγικών δυνάμεων, επί τω σκοπώ της αναπτύξεως του πλούτου, της πολιτικής εξουσίας και της ευημερίας του λαού.

Εκ των λειτουργιών των κορπορασιόν, αι κυριώτεραι είνε:

1. Συμβουλευτική. Η γνώμη της κορπορασιόν εις τίνας περιπτώσεις είναι υποχρεωτική.

2. Συμβιβαστική. Επί του πεδίου των συλλογικών διαφιλονεικιών, αφορωσών τας σχέσεις της εργασίας, πριν αύται φθάσουν ενώπιον του δικαστηρίου.

3. Κανονιστική. Η κανονιστική λειτουργία των κορποράσιόν είνε η θεμελιωδεστέρα. Συνίσταται δε αυτή εις την εξουσίαν, των κορποράσιόν να εκδίδουν μονομερείς κανονισμούς, οίτινες έχουν τούτο το χαρακτηριστικόν, ότι υποκαθιστώσι τας κορποράσιόν εις την ιδιωτικήν ενέργειαν, χωρίς όμως να καταργηθούν τα δικαιώματα. Ούτω π.χ. όταν εις κορπορατιβιστικός κανονισμός ορίζει, ότι η πώλησις του γάλακτος πρέπει να γίνη κατά ανα ωρισμένον τρόπον, δεν αφαιρεί από το άτομον το δικαίωμα της κυριότητος και της πωλήσεως του γάλακτος, άλλα απλώς καθορίζει τον τρόπον κατά τον οποίον πρέπει να γίνη η πώλησις. Η εξουσία αύτη της εκδόσεως μονομερών κανονισμών, εξηγείται εκ του γεγονότος, ότι αι κορποράσιόν είνε όργανα του Κράτους.

Ειδικώτερον αι κορποράσιόν δύνανται να εκδώσουν κανονισμούς, οι οποίοι να έχουν το ίδιον περιεχόμενον, κατά τους οποίους συλλογικαι συμβάσεις δεν υπάρχουν, ή υπάρχουν μεν, αλλ' έδωσαν λαβήν εις αμφισβητήσεις τας οποίας αι κορποράσιόνς λύουν μονομερώς δια κανονισμού.

Αι κορποράσιόν επίσης επεμβαίνουν δια κανονισμού προς ένίσχυσιν και ενθάρρυνσιν της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Δύνανται επίσης να έκδώοουν κανονισμούς, οίτινες ν' αναφέρωνται εις πεδίον ανεξάρτητον των συμφωνιών των συνδικάτων και ανεξάρτητον της λύσεως των αμφισβητήσεων των συλλογικών συμβάσεων. Δια του θεσμού τούτου γίνεται ένα μεγάλο βήμα, διότι έχομεν ενταύθα επέκτασιν της αρμοδιότητος των κορποραsιόν από του πεδίου των συλλογικών σχέσεων της εργασίας, εις το πεδίον των οικονομικών σχέσεων.

Και παρουσιάζονται ούτως αι κορπορασιόν όχι απλώς ως όργανα συνδετικά, αλλά με λειτούργημα την δια μονομερών κανονισμών οργάνωσιν και ενιαίαν πειθαρχίαν της παραγωγή όχι μόνον όσον αφορά τας σχέσεις εργασίας, αλλά και τας οικονομικάς σχέσεις.

Μέχρι σήμερον αι κορπορασιόν έχουσι την κανονιστικήν εξουσίαν, ήτις είνε εκτάσεως περιωρισμένης. Υπάρχει όμως τάσις εν Ιταλία, όπως συμπληρωθή το σύστημα των κορπορασιόν, εις τρόπον ώστε ν' αναλάβουν αι κορπορασιόν ολόκληρον την νομοθετικήν λειτουργίαν. Η ιδέα όμως αυτή δεν επραγματοποιήθη ακόμη και η νομοθετική εξουσία ασκείται υπό Κοινοβουλίου εκλεγομένου κατά ιδιόρρυθμον Τρόπον.

Έτερα παρατήρησις: Μετά την ίδρυσιν των κορπορασιόν τα συνδικάτα οφείλουν να επιζήσουν. Τούτο φαίνεται βεβαίως πρόδηλον, εφ' όσον τα συνδικάτα χορηγούν εις τα κορπορασιόν τους αντιπροσώπους των κατηγοριών, προς ας εκάστη κορπορασιόν σχετίζε-

ται. Αλλ' εκτός τούτου, η εξουσία των συνδικάτων επί του πεδίου των συλλογικών σχέσεων εργασίας διατηρείται. Αι κορπορασιόν προϋποθέτουν τα συνδικάτα, τα οποία ολοκληρούν.

III. ΕΘΝΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΩΝ ΚΟΡΠΟΡΑΣΙΟΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΚΟΡΠΟΡΑΣΙΟΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τα τρία ταύτα όργανα αποτελούν στοιχεία δια την ολοκλήρωσιν του κορπορατιβιστικού συστήματος. Δεν θεωρούμεν απαραίτητον να επεκταθώμεν εις την ανάλυσιν των οργανισμών τούτων. Θεωρούμεν όμως χρήσιμον να είπωμεν τινά δια την πρωτοτυπίαν του Δικαστηρίου της εργασίας, ήτις συνίσταται εις την εξουσίαν τούτου όπως αποκαθιστά νέους όρους εργασίας, εις τας περιπτώσεις κατά τας οποίας δεν υπάρχει συλλογική σύμβασις εργασίας, ή οι όροι οι αποκατασταθέντες υπό τινός συλλογικής συμβάσεως πρέπει να τροπο-

ποιηθούν προ της λήξεως της προθεσμίας της συμβάσεως εκ του γεγονότος, ότι επήλθε αξιοσημείωτος μεταβολή των πραγματικών περιστάσεων, (Βάσει των οποίων συνήφθη η σύμβασις).

ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΑΥΤΟΔΙΚΙΑΣ

Αυταί είνε αι γενικώτεραι γραμμαί του κορπορατιβιστικού συστήματος, του οποίου την ανάλυσιν ηθελήσαμεν να δώσωμεν κατά τρόπον αμερόληπτον και αντικειμενικόν. Εκ της προσεκτικής αναγνώσεως της αναλύσεως των κορπορατιβιστικών θεσμών έγινεν, ελπίζομεν, κατάδηλον πόσον αι γενικαί αρχαί του κορπορατιβισμου, ας εν αρχή εξεθέσαμεν, εμπνέουν ολόκληρον την κορπορατιβιστικήν οργάνωσιν. Εξηγείται δε ευχερώς πως με την πολύπλοκον ταύτην οργάνωσιν των συλλογικών σχέσεων η απεργία και τα άλλα μέσα αυτοδικίας, εις τα οποία οι εργάται καταφεύγουσιν ακόμη εις τα άλλα Κράτη, εν Ιταλία είνε αδικαιολόγητα, καθ' όσον εις πάσαν περίπτωσιν υπάρχει εκεϊ νόμιμος τρόπος λύσεως των διαφορών.

Διότι εν Ιταλία το ανεγνωρισμένον συνδικάτον συνάπτει συλλογικάς συμβάσεις εργασίας, δι' ολόκληρον την κατηγορίαν.

Εν ελλείψει συλλογικής συμβάσεως, αι κορπορασιόν

δύνανται να υποκατασταθώσι, και να εκδώσωσι κανονισμόν, όστις να εχη περιεχόμενον συλλογικής συμβάσεως.

Εν ελλείψει δε τούτων, επιλαμβάνεται το δικαστήριον εργασίας αυτεπαγγέλτως λόγω της εξαιρετικής εξουσίας μεθ' ης είνε περιβεβλημμένον.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εκ της αναπτύξεως του Κορπορατιβιστικού συστήματος, ελπίζομεν να εγένοντο καταληπταί αι απαραίτητοι προϋποθέσεις της εφαρμογής του ως και τα ελαττώματα του φιλελευθερισμού, τα οποία εξουδετερώνει.

Ο Κορπορατιβισμός ως είδομεν, αξιοί ως έπιτακτικήν προοπόθεσιν την ύπαρξιν Κράτους ισχυρού. Υπενθυμίζομεν τας λέξεις του Μουσσολίνι: «Το Κράτος είνε κάτι το απόλυτον απέναντι του οποίου τα άτομα και αι ομάδες είνε τι το σχετικόν» είνε επανάληψις της γνώμης του Αριστοτέλους, όστις λέγει: «Η Πολιτεία είνε το παν, οι πολίται το σχετικόν».

Βεβαίως αι ιδέαι της Γαλλικής Επαναστάσεως περί ατόμου δεν δύνανται να συμπέσωσι με τας συγχρόνους περί Κράτους, αντιλήψεις. Κατ' αυτάς, το άτομον είνε η

βάσις της Κοινωνίας και του Πολιτεύματος, εφ' όσον εκ της ψήφου του, δια της Καθολικής ψηφοφορίας και της επικρατήσεως της πλειοψηφίας απορρέει η εκτελεστική και η νομοθετική εξουσία.

Δεν ήτο δυνατόν να νοηθή άλλως η έκτασις των δικαιωμάτων, τα οποία απέκτων τα άτομα απαλλασσόμενα κατόπιν μακρών αγώνων, από την Φεουδαρχικήν δουλείαν. Έκτοτε όμως, και εν τη εφαρμογή του φιλελευθερισμού, η μακρά πείρα απέδειξε την σχετικότητα των περί ελευθερίας του ατόμου θεωριών.

Αφ' ότου ο άνθρωπος απετέλεσεν μετά των συνανθρώπων του κοινωνίαν και από των πρώτων χρόνων της συμπήξεως αυτής το άτομον υπήχθη εις περιορισμούς, οίτινες καθιστούν την ελευθερίαν σχετικήν.

Η υπαγωγή των πολιτών ενός Κράτους εις ωρισμένας υποχρεώσεις έναντι των τόσων δικαιωμάτων και απολαυών, τας οποίας έχουσι από το Κράτος δεν δύναται να θεωρηθή ως υποδούλωσις. Την θεωρίαν της Γαλλικής Επαναστάσεως «Το Κράτος είνε ο πολίτης» μόνον ως ρητορική αποστροφή, εις απάντησιν του επιφωνήματος του Βασιλέως Ηλίου «το Κράτος είμαι εγώ» δύναται εις τας ημέρας μας να αναφέρεται

ουχί όμως ν' αποτελή και πολιτικόν αξίωμα. Είνε σήμερον αι οικονομικαί συνθήκαι τόσον διαφορετικαί από της εποχής εκείνης, ώστε τα άτομα να έχωσι τοιούτους δεσμούς προς το Κράτος, ώστε όχι μόνον

επιθυμητήν, αλλ' απαραίτητον να θεωρώσι την Κρατικήν κηδεμονίαν. Η οικονομική και η παραγωγική σύνθεσις των Κρατών μετεβλήθη ριζικώς, ανεπτύχθη δε εις τοιούτον βαθμόν ο οικονομικός Έθνικισμός, ώστε η Κρατική προστασία, ρύθμισις και έλεγχος να καθίσταται απαραίτητος προς προστασίαν των γενικών και κατ' αντανάκλασιν των ατομικών συμφερόντων.

Ο Κρατικός παρεμβατισμός, οι νομισματικοί περιορισμοί, οι Κρατικοί εξοπλισμοί, αι εμπορικαί ανταλλαγαί και οι εκ πάντων τούτων περιορισμοί είνε μέτρα υποδουλωτικά των λαϊκών δικαιωμάτων ή αξιώσεις επιβαλλόμεναι άπ' αυτούς τους πολίτας λόγω αμύνης αυτών έναντι της νέας συνθέσεως της διεθνούς οικονομίας είνε μέτρα, άτινα έχουσι επιβληθή υπό απολυταρχικών μόνον Κυβερνήσεων ή ελήφθησαν ως επί το πλείστον και εφαρμόζονται και υπό Κοινοβουλευτικών τοιούτων;

Ποία όμως διαφορά εις αποτελσματικότητα; Εκεί όπου υπάρχει Κρατική βούλησις συνεχής, συντονισμένη και άνευ εναλλαγών με μίαν λέξιν κατεύθυνσις, η απόδοσις είνε κατά 100% επί 100% ανωτέρα, της ασταθούς, της εναλλασσόμενης, της υποκείμενης εις κομματικάς πιέσεις και κοινοβουλευτικάς διακυμάνσεις, με μίαν λέξιν της ελλείψεως οργανώσεως.

Λαμπρά, ωραία, απαραίτητη τα δόγματα του φιλελευθερισμού, αλλά δια την παρελθούσαν εκατονταε-

τίαν. Έπλάθησαν και διεμορφώθησαν τότε επί πραγματικών δεδομένων. Ανέτρεψαν μίαν τάξιν πραγμάτων, αντικειμένην πλέον προς τας οικονομικάς και βιοτικάς συνθήκας της εποχής εκείνης. Εδημιούργησαν και έζησαν εκατόν ολόκληρα έτη και ίσως εάν δεν επήρχετο ο πόλεμος να ανατρέψη άρδην την σύνθεσιν του κόσμου, θα ηδύναντο κάλλιστα ακόμη να διατηρηθώσι.

Πρέπει να γίνη όμως αντιληπτόν, ότι η εποχή μας, είνε εποχή της ταχύτητος, της περισυλλογής, της αυτάρκειας, της Εθνικιστικής Οικονομίας, ήτοι της οργανώσεως, της διευθύνσεως, της αμέσου λύσεως των προβλημάτων του παρόντος και ιδίως της αντιμετωπίσεως των προβλημάτων του μέλλοντος. Υπό τοιούτους όρους μόνον Πολίτευμα, βασιζόμενον επί του λελογισμένου αυτοπεριορισμού και της πειθαρχίας των πολιτών και της οργανώσεως και της διαρκείας της Κυβερνήσεως αφ' ετέρου, δύναται να ευδοκίμηση.

Τα πολιτεύματα αποβλέπουσι εις εξουσίαν δυναμένην να εξασφάλιση την ζωήν, την τιμήν, την περιουσίαν και την προαγωγήν της εργασίας των πολιτών του. Ρυθμίζονται επομένως αναλόγως των οικονομικών συνθηκών. Αι σημεριναί, επιβάλλουν την Διευθυνομένην Οικονομίαν.

Περί τούτου δεν υπάρχει παγκοσμίως αντίθετος γνώμη. Η θεωρία του Ζουλ Σιμόν, ότι «το Κράτος πρέπει να εργάζεται δια να καταστή άχρηστον και να προπαρα-

σκευάζω την παραίτησίν' του» είνε ωραία, ως σχήμα λόγου, αλλά μακράν της σημερινής πραγματικότητος.

Αλλά μήπως ο διακανονισμός των κοινωνικών ζητημάτων, άτινα απασχολούσι την οικονομικήν σύνθεσιν των Κρατών, ως αύτη διεμορφώθη εκ του ακράτου φιλελευθερισμού και των επιτακτικών απαιτήσεων της εποχής μας δεν προκαλεί την άμεσον Κρατικήν αντίληψιν και την ανάπτυξιν του αισθήματος της Κοινωνικής αλληλεγγύης προς κατάπαυσιν των ταξικών αγώνων και την διάπλασιν της κοινωνίας εν πνεύματι δικαιοσύνης;

Και είνε δυνατόν να επιτευχθή αύτη άνευ θυσιών, άνευ υποχωρήσεων, άνευ αυτοπεριορισμού, άνευ συντονισμού, άνευ οργανώσεως και προ παντός υποβολής του ιδιωτικού συμφέροντος εις το γενικόν;

Η εργασία τόσον η χειρωνακτική, όσον η της τέχνης και της διανοίας, κατέστη όντως κοινωνικόν καθήκον, ως τοιούτον δε δικαίως αξιοί την αναγνώρισιν των δικαιωμάτων, τα οποία δια της υγείας, του αίματος και του μόχθου της καθημερινώς κατακτά, ως ο πρώτιστος συντελεστής της παραγωγής, παραλλήλως όμως έχει ανάγκην της προστασίας της Πολιτείας έναντι των υπερβολών του κεφαλαιοκρατισμού και της προνοίας αυτής, προς άντιμετώπισιν προβλημάτων κοινής μεν ανθρωπινής ανάγκης αλλ' ανυπέρβλητων άνευ Κρατικής παρεμβάσεως.

Αντιθέτως το Κεφάλαιον, το Κεφάλαιον της ωφελιμότητος είνε δίκαιον να εκτίθεται εις τους επιχειρηματικούς κινδύνους προς εξυπηρέτησιν της προαγωγής του Εθνικού πλούτου, ήτοι της Εθνικής αυτάρκειας, ήτοι της Εθνικής εύπραγιας και ανεξαρτησίας

και να διαττελή εξ άλλου εν διαρκεί άβεβαιότητι και απειλή ανεύθυνων ταραχοποιών και ανατρεπτικών στοιχείων;

Το Κεφάλαιον, ως και πάσα παραγωγική και εργαζομένη πρωτοβουλία παραμένουσι αμέμπτως ελεύθερα προκειμένου να έχωσι συναίσθησιν της ευθύνης, την οποίαν οφείλουν εναντι του συνόλου, έναντι της πολιτείας, ήτις όμως δέον να ανταποδίδη την ασφάλειαν, την προαγωγήν και την υπέρ αυτών μέριμναν.

Ούτω το νέον διοικητικόν σύστημα θεσπίζει μίαν αμοιβαιότητα υποχρεώσεων και δικαιωμάτων, εν ετεροβαρές συμβόλαιον μεταξύ των παραγωγικών και των κοινωνικών αξιώσεων των εργαζομένων τάξεων προς αλλήλας και προς τας απαιτήσεις και επιδιώξεις τας οποίας το Κράτος έχει από αυτάς.

Τους καθέκαστον όρους, την χρησιμότητα και εφαρμογήν αυτών εναποθέτει εις το Εθνικόν Συμβούλιον των Συντεχνιών και την Ανωτάτην Ρύθμισιν επαφίεται εις το Κράτος.

Υπό τοιαύτας αρχάς καταρτίζεται, το Συντεχνιακόν Κράτος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ

Ήταν υιός του Δημάρχου της Αθήνας Σπυρίδωνος Μερκούρη και θείος της μετέπειτα ηθοποιού και πολιτικού, Μελίνας Μερκούρη, η οποία ήταν κόρη του μικρότερου αδελφού του Σταμάτη Μερκούρη. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και την Γαλλία.

Πολιτική δράση

Εκλέχθηκε βουλευτής Αττικοβοιωτίας το 1915 με το «Κόμμα Εθνικοφρόνων» του Δημήτριου Γούναρη. Στις 20 Ιουνίου του 1920 θα σταλεί ως πολιτικός εξόριστος

στην Κορσική με εντολή του Ελευθέριου Βενιζέλου, «..διά την δημοσίαν ασφάλειαν...», όπως και πολλοί πολιτικοί αντίπαλοι του Βενιζέλου καθώς και εθνικιστές, όπως ο Ίων Δραγούμης, ο Ιωάννης Μεταξάς και άλλοι. Στην Ελλάδα επέστρεψε το 1922 και ασχολήθηκε πάλι με την πολιτική, επανεκλέχθηκε βουλευτής και το 1922 ορκίστηκε Υπουργός Επισιτισμού της Κυβερνήσεως του Πέτρου Πρωτοπαπαδάκη. Την περίοδο 1926-1927 διετέλεσε Υπουργός Εθνικής Οικονομίας της κυβέρνησης Ζαΐμη. Το 1933 θα διαφωνήσει με τις πολιτικές του κόμματος και τις θέσεις του Παναγή Τσαλδάρη και παρότι αντιπρόεδρος του κόμματος του, το οποίο είχε μετονομαστεί σε «Λαϊκό Κόμμα», αποχώρησε απ' αυτό.

Δημιούργησε το «Εθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα Ελλάδος» και προσπάθησε να εκφράσει Φασιστικές και Εθνικοσοσιαλιστικές θέσεις. Στο κόμμα αυτό προσχώρησε μετά τη διάλυσή της και η οργάνωση Μελανοχιτώνων την οποία είχε σχηματίσει ο Αλέξανδρος Γιάνναρος και αρκετοί επιφανείς Αθηναίοι και εθνικιστές της εποχής. Ο Αλέξανδρος Γιάνναρος μαζί με τον πατέρα του εξέδιδαν την «Πρωινή» και την «Εσπερινή», δύο σημαντικές εφημερίδες της εποχής. Το 1934 θα προχωρήσει στην έκδοση της κομματικής εφημερίδας «Εθνική Σημαία» και τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους στα εγκαίνια των Γραφείων του κόμματος θα τονίσει την σκέψη και την κατεύθυνση του λέγοντας: «...*είμεθα πραγματικώς μια πολι-*

τική και κοινωνική επανάσταση..» και «...αποβλέπομεν εις την εθνικής ενότητα, εις την πρόοδο και την κοινωνική πειθαρχία». Η δε εφημερίδα θα έχει διαρκώς κείμενα που θα αναδεικνύουν το έργο του Εθνικοσοσιαλισμού και του Φασισμού καθώς και τις πολιτικές δράσεις των Ευρωπαϊκών εθνικιστικών κινημάτων..».

Λίγες μέρες μετά στο συνέδριο της Φασιστικής «Comitati d'Azione per l'Universalita di Roma» [«C.A.U.R.»], στο Μοντρέ της Ελβετίας, θα συμμετάσχει στις πολιτικές διεργασίες των Ευρωπαίων εθνικιστών. Αμέσως μετά το συνέδριο επισκέφτηκε τον Μπενίτο Μουσολίνι στην Ρώμη ενώ κατέθεσε και στεφάνι στο μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη στο Παλάτσο Βενέτσια. Το 1935 η εφημερίδα του θα δημοσιεύσει μια σειρά από κείμενα με θέμα τα Δωδεκάνησα και την Κύπρο, ζητώντας επί της ουσίας ειρηνική και διπλωματική απελευθέρωση από τους Ιταλούς και τους Βρετανούς, την ίδια στιγμή που το Κ.Κ.Ε με την 2η Ολομέλεια του 1934 καταδίκαζε την επιθυμία των εκεί Ελλήνων για Ένωση με την Μητέρα Πατρίδα.

Υπήρξε ολοκάθαρα Εθνικοσοσιαλιστής και υποστηρικτής των Αδόλφου Χίτλερ και Μπενίτο Μουσολίνι, όμως δεν κατόρθωσε να μετατρέψει το κόμμα του στην δύναμη την οποία ήθελε και να αποβάλει τα αστικά συμπλέγματα σε πολιτικό επίπεδο, ενώ εξαναγκάστηκε να κλείσει το κόμμα κατά την διάρκεια του Καθεστώτος

της 4ης Αυγούστου του Ιωάννη Μεταξά, όταν πολλά μέλη του κόμματος του συνεργάστηκαν με το καθεστώς. Σε όλη την διάρκεια του Ελληνοϊταλικού πολέμου, προσπάθησε από κοινού με φιλογερμανούς αξιωματικούς του Ελληνικού Στρατού και Εθνικοσοσιαλιστές, να πετύχει ανακωχή με την παρέμβαση των Γερμανών.

Κατοχική περίοδος

Κατά την είσοδο των Γερμανών το κόμμα του θα επαναλειτουργήσει δίνοντας μάχες με τους κομμουνιστές, ενώ ο ίδιος προσπάθησε να συγκροτήσει Ελληνική λεγεώνα για την αποστολή Ελλήνων εθνικιστών στο Ανατολικό Μέτωπο και από τις 28 Ιανουαρίου 1943 έως το θάνατό του, διατέλεσε διοικητής της Εθνικής Τράπεζας.

Απεβίωσε πριν την αποχώρηση των Γερμανικών στρατευμάτων από την Ελλάδα, ενώ μετά την αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής, πολλά στελέχη του κόμματος του διώχθηκαν από τα δικαστήρια του Ελληνικού κράτους.

από την el.metapedia.org